

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**

Hendrik Consciencegebouw  
Koning Albert II-laan 15  
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be  
www.onderwijsinspectie.be

---

**Verslag over de doorlichting van GO! atheneum Emanuel Hiel te SCHAARBEEK**

---

|                                             |                                                  |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| Hoofdstructuur                              | deeltijds beroepssecundair onderwijs             |
| Instellingsnummer                           | 41756                                            |
| Instelling                                  | GO! atheneum Emanuel Hiel                        |
| Directeur                                   | C. ROSSENBACKER                                  |
| Adres                                       | Charles Gilisquetlaan 34 - 1030 SCHAARBEEK       |
| Telefoon                                    | 02 241 31 08                                     |
| E-mail                                      | info@kahiel.be                                   |
| Website                                     | http://www.kahiel.be                             |
| Bestuur van de instelling                   | GO! Scholengroep Brussel                         |
| Adres                                       | Oud-Strijderslaan 200 - 1140 EVERE               |
| Scholengemeenschap                          | SG GO Brussel                                    |
| Adres                                       | Oud-Strijderslaan 200 - 1140 EVERE               |
| CLB                                         | GO! CLB Brussel                                  |
| Adres                                       | Dielegemse Steenweg 24 - 1090 JETTE              |
| Dagen van het doorlichtingsbezoek           | 17/03/2014, 18/03/2014, 20/03/2014 en 21/03/2014 |
| Einddatum van het doorlichtingsbezoek       | 21-03-2014                                       |
| Datum bespreking verslag met de instelling  | 14-05-2014                                       |
| Samenstelling inspectieteam                 |                                                  |
| Inspecteur-verslaggever                     | Vera TIMMERS                                     |
| Teamleden                                   | Johanna COEMAN, Jorgen HUS                       |
| Deskundige(n) behorend tot de administratie | NIHIL                                            |
| Externe deskundige(n)                       | NIHIL                                            |

## INHOUDSTAFEL

|                                                                                                                                                  |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>INLEIDING.....</b>                                                                                                                            | <b>3</b>  |
| <b>1 SAMENVATTING.....</b>                                                                                                                       | <b>5</b>  |
| <b>2 DOORLICHTINGSFOCUS .....</b>                                                                                                                | <b>7</b>  |
| 2.1 Leerprestaties in de doorlichtingsfocus .....                                                                                                | 7         |
| 2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....                                                                          | 7         |
| <b>3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? .....</b>                                                                               | <b>8</b>  |
| 3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden? .....                                                                                      | 8         |
| 3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....                                                                                   | 8         |
| 3.1.1.1 Project algemene vakken (PAV) in de tweede, derde en derde leerjaar van de derde graad (leerplannen 2012/059, 2009/8/5 en 2006/065)..... | 8         |
| 3.1.1.2 Administratief medewerker (modulair) .....                                                                                               | 10        |
| 3.1.1.3 Keukenmedewerker (modulair) .....                                                                                                        | 12        |
| 3.1.1.4 Hoeknaadlasser (modulair) .....                                                                                                          | 13        |
| 3.1.1.5 Polyvalent onderhoudswerker gebouwen (lineair).....                                                                                      | 15        |
| 3.1.1.6 Winkelbediende (modulair) .....                                                                                                          | 18        |
| 3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....                                                                                                | 20        |
| 3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....                                              | 21        |
| 3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden? .....                                                                            | 22        |
| <b>4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT? .....</b>                                                                                           | <b>23</b> |
| 4.1 Loopbaanbegeleiding .....                                                                                                                    | 23        |
| 4.2 Evaluatiepraktijk.....                                                                                                                       | 25        |
| <b>5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM .....</b>                                                                                                   | <b>27</b> |
| <b>6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM .....</b>                                                                                               | <b>29</b> |
| 6.1 Wat doet het centrum goed? .....                                                                                                             | 29        |
| 6.2 Wat kan het centrum verbeteren? .....                                                                                                        | 29        |
| 6.3 Wat moet het centrum verbeteren? .....                                                                                                       | 29        |
| <b>7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN .....</b>                                                                                       | <b>30</b> |

## INLEIDING

### De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

### Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be).

### Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen  
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leerprestaties.  
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - het onderwijsaanbod
    - de uitrusting
    - de evaluatiepraktijk
    - de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
  - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

#### **Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

#### **Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

[www.onderwijsinspectie.be](http://www.onderwijsinspectie.be) en [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be)

# 1 SAMENVATTING

Het Centrum Leren en werken (CLW) Castor van het GO! atheneum Emanuel Hiel te Schaarbeek is gehuisvest op een campus te Vilvoorde. Het centrum telt op het ogenblik van de doorlichting 121 ingeschreven jongeren. Meer dan 25 % van de jongeren volgen de opleidingen Kermismedewerker en Kermiswerker. Voor deze lessen is een afwijkend programma van toepassing (gedurende 20 weken volgen de jongeren 30 lestijden gespreid over vier lesdagen in het centrum) dat op het moment van de doorlichting was afgerond. Al deze leerlingen vullen de vormingscomponent werken in onder het statuut thuiswerker.

De leerlingenpopulatie vertoont in vergelijking met de Vlaamse referentiegegevens geen opvallende kenmerken. De laatste jaren kent het CLW een gestage groei van het aantal jongeren. Daarnaast slaagt ze erin om de invulling van het voltijds engagement voor 70 % van de jongeren te realiseren.

Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat het aangeboden onderwijs tekorten vertoont zowel voor de algemene vorming (AV) als de beroepsgerichte vorming (BGV) binnen een aantal opleidingen. Voor project algemene vakken (PAV) bereiken de jongeren de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate. Het centrum kan onvoldoende aantonen dat de leerlingen het vereiste beheersingsniveau van de vaardigheden bereiken. De evaluatiecriteria zijn daartoe nog te weinig transparant. Bovendien is het aanbod van de derde graad onvolledig maar is er dit schooljaar een positieve kentering. Daarnaast zijn de evaluatiecriteria onduidelijk waardoor de evaluatie onvoldoende valide is. De realisatie van de competenties voor de opleidingen Administratief medewerker en Keukenmedewerker voldoen. Het modulaire opleidingsconcept krijgt hier een correcte invulling. In de opleidingen Hoeknaadlasser, Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen en Winkelbediende worden de competenties onvoldoende gerealiseerd. Op basis van de leerlingencursussen en beschikbare evaluatiedocumenten van vorig schooljaar kan het centrum de realisatie van de competenties onvoldoende aantonen. De uitrusting van de opleiding Hoeknaadlasser is ontoereikend om de competenties met betrekking tot veilig werken te realiseren. Het centrum levert voldoende inspanningen om de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) bij de jongeren na te streven. Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een advies gunstig beperkt in de tijd. De organisatie van het welzijnsbeleid gebeurt behoorlijk. Ondanks de geleverde inspanningen blijven er voor het centrum enkele werkpunten met betrekking tot de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Het kwaliteitsonderzoek focust op de loopbaanbegeleiding en de evaluatiepraktijk. Het CLW heeft oog voor de loopbaanbegeleiding van haar jongeren. De laatste jaren kent de invulling van het individuele traject een gerichte bijsturing. De inschaling op basis van een overzichtelijke screeningsperiode biedt voldoende informatie voor het uittekenen van een leertraject op maat (bijv. niveau PAV-Engels-taalondersteuning, de module- en opleidingsbepaling, invulling van het voltijds engagement). De gehanteerde criteria zijn echter vaag. De evaluatiepraktijk is in ontwikkeling. Enkele aspecten zoals de visieteksten, de screening voor alle vormingscomponenten, het overzichtelijk individueel leertraject (ILT), het leerlingenrapport en de structurele begeleiding van de jongeren op de werkvloer zijn verdienstelijk. De uitwerking van transparante beoordelingscriteria voor PAV en de meeste opleidingen vormen nog aandachtspunten. Ook de toepassing van de modulaire principes in functie van studiebekrachtiging en de organisatie daarvan zijn nog niet helemaal voltooid.

Na een onstandvastige beleidsperiode stelde de school een nieuwe coördinator aan. Dit heeft in het centrum een voelbare dynamiek op gang gebracht. De ontwikkeling van onder meer gezamenlijk gedragen visieteksten, een helder schoolwerkplan, een spijbel- en nascholingsbeleid zijn enkele voorbeelden die de werking illustreren. Het beleid heeft dit schooljaar haar personeelsbeleid ook ernstig bijgestuurd en de huidige aanpak is veelbelovend maar nog pril. De betrokkenheid van het personeelsteam en de jongeren en de aandacht voor hun welbevinden vormen daartoe belangrijke speerpunten. Eén van de uitdagingen die het centrum bepaalt in haar missie en visie spoort met de bevindingen van het inspectieteam, namelijk het verhogen van de tewerkstellingsgraad en de invulling van het voltijds engagement voor de +18-jarige jongeren. Daarnaast liggen er nog opportuniteiten in het opbouwen van pedagogische expertise en het

optimaliseren van de didactische uitrustingen in infrastructuur voor enkele opleidingen. Momenteel is er een stevige basis aanwezig om op korte termijn de interne kwaliteitszorg verder vorm te geven. Het centrum test enkele instrumenten uit die de gelijkgerichtheid tussen de opleidingen moet verhogen en verzamelt gegevens om een doelgerichte kwaliteitsverbetering mogelijk te maken (bijv. evaluatie, in- en uitstroom van de jongeren).

De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. Het schoolteam toont voldoende engagement en ontwikkelingsdynamiek om de vastgestelde verbeterpunten bij te sturen.

## 2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leerprestaties en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

### 2.1 Leerprestaties in de doorlichtingsfocus

|                                      | Basisvorming | Specifiek gedeelte |
|--------------------------------------|--------------|--------------------|
| Aanvuller                            | x            | x                  |
| Administratief medewerker            | x            | x                  |
| Administratief medewerker KMO        | x            |                    |
| Assistent-hoefsmid                   | x            |                    |
| Bestuurder heftruck                  | x            |                    |
| Bestuurder reachtruck                | x            |                    |
| Hoefsmid                             | x            |                    |
| Hoeknaadlasser                       | x            | x                  |
| Hulpkok                              | x            |                    |
| Kassier                              | x            | x                  |
| Kermismedewerker                     | x            |                    |
| Kermiswerker                         | x            |                    |
| Keukenmedewerker                     | x            | x                  |
| Magazijnmedewerker                   | x            |                    |
| Plaatlasser                          | x            |                    |
| Polyvalent onderhoudswerker gebouwen | x            | x                  |
| Verkoper                             | x            | x                  |
| VOET                                 | x            |                    |
| Winkelbediende                       | x            | x                  |

### 2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

#### Onderwijs - Begeleiding

Loopbaanbegeleiding

#### Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

### 3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

#### 3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

##### 3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leerprestaties het volgende op.

##### 3.1.1.1 Project algemene vakken (PAV) in de tweede, derde en derde leerjaar van de derde graad (leerplannen 2012/059, 2009/8/5 en 2006/065)

##### Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet volledig aangeboden. Het nagestreefd beheersingsniveau beantwoordt in de beide graden en in het derde leerjaar van de derde graad niet steeds aan de verwachtingen van het leerplan. De evaluatiepraktijk is niet voldoende gebaseerd op valide gegevens.

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsorganisatie</b><br><i>Organisatie curriculum</i><br><i>Samenstelling klasgroepen</i> | Het centrum richt binnen alle opleidingen acht lestijden algemene vorming in op weekbasis. De algemene vorming is verdeeld over zes lestijden en twee lestijden moderne vreemde talen. Als moderne vreemde taal wordt het Engels los van het PAV-curriculum aangeboden. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

In de tweede graad wordt dit lestijdenpakket PAV aangevuld met twee lestijden Nederlands (in de plaats van Engels) voor leerlingen die de taalklas volgen. Eénmaal die leerlingen de Nederlandse taal voldoende beheersen kunnen ze overschakelen naar het regulier georganiseerde leerjaar binnen dezelfde graad. In de derde graad is het dan weer mogelijk dat PAV over slechts vier uur wordt gespreid en dat twee lestijden bedrijfsbeheer in het curriculum wordt ingebouwd. Dit biedt vooral de leerlingen van de kermisopleiding maximale kansen. Bij de groepssamenstelling worden na de leerlingen na de screening samengezet op respectievelijk het niveau van de tweede graad en dat van de derde graad, en van het derde leerjaar van de derde graad. Dit biedt de leraren voldoende de mogelijkheid een leertraject op maat van de betrokken graad aan te bieden en toch soms ook klassikaal te werken.

|                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Samenhang</i> | Het onderwijsaanbod is in de tweede graad wel relatief volledig, maar is door de leerlingen niet voldoende aantoonbaar op het graadvereiste niveau gerealiseerd. In de derde graad is het onderwijsaanbod niet volledig en worden daardoor een aantal eindtermen niet gerealiseerd. Dit schooljaar kende het aanbod een bijsturing. De evaluatie is over het algemeen te weinig transparant waardoor het centrum moeilijk kan aantonen hoe de leerlingen de eindtermen gerealiseerd hebben. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Het cursusmateriaal is voor de aangeboden leerinhouden wel steeds zeer verzorgd en afgestemd op de leerplandoelstellingen. Er wordt in beide graden voldoende in afwisselende werkvormen voorzien in het programma, wat de taakspanning en de motivatie voor de leerlingen bevordert.

De meeste informatie wordt aangereikt via het cursusmateriaal, maar regelmatig krijgen de leerlingen ook opzoek- en internetopdrachten. Uit het aangeboden materiaal blijkt dat de functionele rekenvaardigheid en de functionele leesvaardigheid voldoet. De leerlingen leren hoofd- van bijzaken onderscheiden, samenvattingen maken en een standpunt in te nemen tegenover de aangeboden inhouden. Tijd- en ruimtewetenschappelijke eindtermen worden geïntegreerd in enkele thema's. Een aantal onderwerpen en thema's bereiden de



jongeren voor op hun participatie aan het maatschappelijk en beroepsleven, zoals onder meer budgetbeheer, solliciteren en tewerkstelling. Toch staat het verwerven van competenties om adequaat te functioneren in de onmiddellijke leefomgeving en in een bredere maatschappij nog niet voldoende centraal in de evaluatie. Ook de functionele spreek-, gespreks-, en luistervaardigheden worden niet voldoende doel- en resultaatgericht ingeoeffend. De aanpak ervan behoort minder tot de onderwijspraktijk of de opdrachten daartoe zijn niet steeds voldoende duidelijk resultaatgericht geformuleerd waardoor de daaraan gekoppelde evaluatie met het oog op verbetering weinig transparant is.

Sommige thema's in de derde graad zijn wat te lang uitgesponnen of sluiten niet steeds voldoende aan bij de leefwereld van de jongeren of bij de competenties die zij nodig hebben om in hun dagelijks leven en hun beroepsleven te kunnen functioneren. De omschakeling van een kenniscultuur naar de klemtoon op het beoefenen van vaardigheden en competenties is er, maar toch worden een aantal functionele vaardigheden niet voldoende doel- en resultaatgericht ingeoeffend. Zo worden bijvoorbeeld problemen uit het dagelijks leven nog niet voldoende geïntegreerd aangepakt. Het ontwikkelen van de organisatiebekwaamheid en het probleemoplossend denken is vaak verengd tot het begeleid zelfstandig kunnen uitvoeren van opdrachten. Ook hier is dit schooljaar een kentering merkbaar. De transferwaarde van de functionele vaardigheden is daardoor eerder beperkt. De leerlingen worden ook te weinig uitgedaagd om het leerproces mee vorm te geven. Vooral in het derde leerjaar van de derde graad ligt de klemtoon nog te weinig op de ontwikkeling van de zelfstandigheid bij het toepassen van de vaardigheden uit de leerplandoelstellingen. Ook zijn er wat betreft de aansluiting op de beroepsgerichte vorming nog heel wat groeiomgikheden.

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>ICT</i><br><i>Inzet uitrusting</i><br><i>Leermiddelen</i>                                       | Het centrum besteedt voldoende aandacht aan de materiële uitrusting. Iedere leraar algemene vorming beschikt over een eigen vaklokaal dat zij/hij vrij kan inrichten. Elk lokaal is uitgerust met een aantal pc's, zodat de integratie van ICT soepel verloopt. De meeste lokalen zijn stimulerend aangekleed en bieden voldoende mogelijkheden tot gevarieerde werkvormen. Ook de nodige ondersteunende uitrusting is vlot beschikbaar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | <p>Het centrum opteert voor een permanente evaluatie, die hoofzakelijk gebaseerd is op opdrachten en toetsen. Het evaluatiesysteem gaat bewust uit van de leerplandoelen. Om het bereiken van de leerplandoelstellingen in kaart te brengen en overzichtelijk weer te geven voor de leerling en zijn ouders, wordt de registratie ervan gevisualiseerd.</p> <p>De vakgroep heeft de permanente evaluatie die zij vooropstelt, niet voor elke cluster verbonden aan meetbare doelen. Ook de criteria om te beoordelen wanneer een leerplandoel is behaald, zijn vaag en onduidelijk. De evaluatie is nog te weinig transparant. Het verwachtingspatroon is voor de leerlingen niet steeds duidelijk. De leerlingen krijgen nog niet voldoende informatie over de normen en criteria waaraan ze moeten voldoen. De evaluatiegegevens worden aangewend om het leerproces van de jongere bij te sturen. Vormen van zelfreflectie bij de uitgevoerde opdrachten vinden wel ingang, maar bieden nog te weinig toegevoegde waarde.</p> <p>Het bereiken van de competenties kan niet met voldoende valide gegevens worden aangetoond. Er zijn bijgevolg niet voldoende meetbare en valide gegevens voorhanden om de studiebekrachtiging te staven.</p> |

De rapportering bevat een duidelijk overzicht van de behandelde vaardigheden en competenties. In de attitudemeting zijn de aanwezigheid, de inzet en de houding van de leerling sterk bepalende elementen. De feedback is steeds motiverend en wordt overwegend mondeling gegeven.

**Leerbegeleiding**

*Preventief  
Curatief*

Het centrum screent de jongeren bij de start van het schooljaar of bij latere instroming. Deze screening levert informatie op voor een degelijke inschaling van de leerlingen voor de algemene vorming. De screeningsdocumenten voor de algemene vorming peilen naar de beheersing van de vaardigheden maar duidelijke criteria voor de besluitvorming ontbreken nog. Het onderwijsproces verloopt in een zeer leerlingvriendelijke sfeer. De leerlingen krijgen regelmatig hulpmiddelen (spreek- en schrijfkaders) en strategieën (plan, do, check) aangereikt om opdrachten uit te voeren. Het aanbod is zo uitgewerkt dat de leerling op eigen tempo de opdrachten kan uitvoeren. Remediëring en differentiatie in werkvormen krijgen voldoende aandacht in de klaspraktijk. Toch is het onderwijsgebeuren over het algemeen nog te sterk gestuurd. Vooral in de derde graad krijgen de leerlingen te weinig leerverantwoordelijkheid toegewezen. Werkvormen en opdrachten die inspelen op hun zelfstandigheidsontwikkeling komen te weinig aan bod. Dit schooljaar is er daartoe wel reeds een duidelijk andere aanpak ontwikkeld voor de leerlingen van het derde leerjaar van de derde graad.

De meeste jongeren hebben als thuistaal niet het Nederlands en komen alleen in schoolverband in aanraking met de Nederlandse taal. Over het algemeen heeft de vakgroep voldoende aandacht voor taal en voor het taalgebruik van de leerlingen, maar in beide graden wordt nog te weinig ingezet op doelgerichte functionele spreek- en luistervaardigheid, waarbij de leerlingen ook leren om te reflecteren over hun eigen taalgebruik. De anderstalige nieuwkomers krijgen een aangepast traject, in de speciaal daartoe ingerichte taalklas. De ontwikkeling van de taalvaardigheden staat daar centraal. Een externe taalcoach ondersteunt daarnaast de taalzwakke leerlingen en helpt de leraren om een aangepaste taalondersteuning uit te werken. Ook de implementatie van een breed gedragen talenbeleid staat in de stijgers.

**Deskundigheidsbevordering**

*Beginsituatieanalyse  
Overleg  
Vorming*

De vakgroep stelt de realisatie van de leerplandoelen voldoende centraal. Steeds worden de vooropgestelde leerplandoelen vermeld. De vakgroep heeft afspraken vastgelegd over de jaarplanning en de keuze van de thema's. Door de opdrachtenwissels is de vakgroep vrij nieuw in haar huidige samenstelling en daardoor nog volop op zoek naar het opstellen van leerlijnen en afspraken over doelgerichte evaluatie en rapportering. Onder impuls van de pedagogische begeleiding streeft de vakgroep naar voortdurende kwaliteitsverbetering. Ze maakte reeds heel wat werk van de kwaliteitsvolle opdrachtenbundels die de leerinhouden thematisch aanbieden.

### 3.1.1.2 Administratief medewerker (modulair)

**Voldoet**

De competenties van de modulaire opleidingen Administratief medewerker worden in voldoende mate gerealiseerd. De aangeboden leerinhouden en de evaluatie zijn voldoende afgestemd op de competenties.

**Onderwijsaanbod**

*Volledigheid  
Evenwicht  
Beheersingsniveau  
Samenhang*

De opleiding Administratief medewerker bestaat uit vijf los van elkaar staande modules (telefonie, onthaal, postverwerking, administratief werk en ondersteunende taken). Uit het cursusmateriaal blijkt dat de leerinhouden per module zorgvuldig worden gekozen en nagenoeg alle basiscompetenties met voldoende diepgang bestrijken. De ontwikkelde theoriebundel biedt ruime ondersteuning voor de goed uitgewerkte praktijkopdrachten. Daarnaast krijgen

de jongeren kansen om via een aantal goed gekozen opdrachten te leren in een omgeving die de realiteit benadert bijv. het overnemen van de telefoonpermanentie in het centrum en het verzorgen van vergaderingen voor externen. Het verhogen van de frequentie van deze oefenmomenten in een reële werkplek (bijv. werkplekleren) is nog een aandachtspunt. De modulegerichte vertaling van de algemene basiscompetenties in leerlijnen bevindt zich dit schooljaar in een testfase.

De implementatie van het decreet leren en werken werd begeleid en ondersteund door de pedagogische begeleiding. Er werd vooral aandacht besteed aan de geïntegreerde trajecten en de inhoudelijke uitwerking van de modulaire leerinhouden. Het individuele maatwerk komt tot uiting in een aantal gedifferentieerde praktijkopdrachten.

Elke leerling start de opleiding met een screeningsopdracht die naast een algemene inschaling voor de opleidingen (zoals motivatie en pc-vaardigheden) ook de beginsituatie per module in kaart brengt. De screeningsopdrachten zijn doelgericht gekozen en bieden voldoende informatie voor de inschaling in de verschillende modules van de opleiding.

**Uitrusting**  
*ICT  
Inzet uitrusting  
Leermiddelen*

De uitrusting van het vaklokaal voldoet om de meeste competenties te realiseren en de praktische vaardigheden aan te leren en in te oefenen. De opstelling van het materiaal benadert de reële administratieve werkplek.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht  
Volledigheid  
Beheersingsniveau  
Transparantie*

De evaluatie is wat betreft de module-specifieke competenties voldoende afgestemd op de opleiding. Vooral via de praktijkopdrachten beoordeelt ze de leerprestaties. De evaluatie van de algemene competenties bevindt zich in een testfase. De beoordelingsitems zijn meestal geconcretiseerd maar het bepalen van objectieve beoordelingscriteria vormt nog een aandachtspunt. Ook de gehanteerde puntenschaal is nog onvoldoende transparant (5-3-2).

**Leerbegeleiding**  
*Preventief  
Curatief*

Het leerproces wordt behoorlijk ondersteund en er heerst een aangenaam leer- en leefklimaat. De leerlingencursus is goed gestructureerd. De praktijkopdrachten zijn zorgvuldig gekozen, degelijk opgebouwd en bevatten een duidelijke omschrijving van de opdracht, de ondersteunende kennis, de beoordelingscriteria, de beoordeling en de feedback.

Het uitgewerkte materiaal biedt alle mogelijkheden tot zelfstandig en individueel leren. Verworven competenties worden gedetecteerd tijdens de screening en geregistreerd in het individueel leertraject (ILT). Daarnaast inventariseren de leraren de aangeleerde of verworven competenties op de werkvloer.

De leraren bezoeken regelmatig de tewerkstellingsplaatsen van hun jongeren. Het opleidingsplan wordt besproken en de competenties worden beoordeeld. De ervaringen van de tewerkstellingsplaats worden aangegrepen om bepaalde vaardigheden bij te spijkeren of de leerinhouden bij te sturen.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Beginsituatieanalyse  
Overleg  
Vorming*

Het centrum organiseert sinds dit schooljaar gestructureerde vakgroepvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Het overleg is gericht op de bespreking van pedagogisch-didactische items zoals het ontwikkelen van leerlijnen, de integratie van theorie en praktijkopdrachten en competentiegericht leren. Het competentiegericht evalueren vormt echter nog een aandachtspunt dat extra ondersteuning en opvolging vraagt van het beleid. Indien mogelijk schakelt het centrum de pedagogische begeleidingsdienst in. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

**Bereikte resultaten met inspanningsverplichting** Op het ogenblik van de doorlichting volgden 19 jongeren de opleiding. Voor 53 % van deze jongeren kan het centrum het voltijds engagement invullen. De tewerkstellingsgraad (15.4 %) ligt lager dan de Vlaamse gemiddelden (22,6 %). De opleiding telt zeven jongeren die alternerend tewerkgesteld zijn. Drie jongeren volgen een persoonlijk ontwikkelingstraject, acht jongeren zijn nog te oriënteren en één jongere is niet onmiddellijk beschikbaar.

### 3.1.1.3 Keukenmedewerker (modulair)

#### Voldoet

De competenties van de modulaire opleiding Keukenmedewerker worden in voldoende mate bereikt. De uitrusting voldoet.

**Onderwijsaanbod** De opleiding Keukenmedewerker bestaat uit twee modules (initiatie keuken en keukentechnieken). Op het moment van de doorlichting biedt het centrum enkel de module initiatie keuken aan. De jongeren van de opleiding Hulpkok volgen de lessen samen met de keukenmedewerkers.

*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

De meeste algemene basiscompetenties die in beide modules voorkomen zijn per module vertaald. Dat blijkt uit het module-specifieke cursusmateriaal en de aanzetten tot het concretiseren van deze competenties per module. De realisatie en evaluatie van deze competenties is opgenomen in het individueel leertraject (ILT).

Het aanbod is vrij volledig. Enkele competenties verdienen meer expliciete aandacht bijv. 'maaltijdcomponenten proportioneren en dresseertechnieken toepassen'.

Een module-specifieke inschaling gebeurt op basis van duidelijke screeningsopdrachten. Over het algemeen starten de jongeren in de module initiatie keuken.

De keuze van de bereidingen is voldoende afgestemd op de specifieke module-inhouden. De leraren verdelen de opdrachten in functie van de te bereiken modulecompetenties. Het ILT verzamelt de afgewerkte opdrachten en de progressie in het leerproces van de individuele jongeren.

De jongeren bereiden elke lesdag beroepsgerichte vorming een middagmaal en krijgen voldoende kansen om de aangeleerde technieken toe te passen in gevarieerde menu's. Een klantgerichte leeromgeving is beperkt uitgebouwd.

De implementatie van het decreet leren en werken werd beperkt begeleid en ondersteund. Het centrum levert inspanningen om PAV doelgericht te betrekken in de opleiding.

**Uitrusting** De infrastructuur en de uitrusting voldoen om het opleidingsniveau voor de Keukenmedewerker te ondersteunen.

*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

**Evaluatiepraktijk** Het ILT biedt een overzichtelijke registratie van de aangeboden competenties. Voor de meeste competenties zijn transparante beoordelingscriteria uitgewerkt. Elke les beoordelen de leraren de meest aangewezen competenties. Daarnaast verzamelt ze ook de verworven competenties op de werkvloer. Daardoor biedt de registratie een belangrijke meerwaarde om de bereikte competenties en de vorderingen in het leerproces in kaart te brengen.

*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

|                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Leerbegeleiding</b><br><i>Preventief</i><br><i>Curatief</i>                                      | <p>Het leerproces wordt goed ondersteund door een degelijk samengestelde en geïllustreerde leerlingencursus. De opdrachtenfiche voor de praktijkopdrachten zijn zorgvuldig samengesteld. Naast een opdrachtomschrijving vermeldt ze onder meer de ondersteunende documenten, de mogelijkheid tot zelfevaluatie door de jongere en de evaluatie door de leraar. De meeste competenties zijn vertaald in duidelijke criteria. De jongeren krijgen voldoende mogelijkheden om zelfstandig te leren.</p> <p>De leraren weten hun jongeren maximaal te stimuleren en uit te dagen. De alternerende tewerkstellingsplaatsen van de jongeren worden drie maal per schooljaar bezocht door de leraren beroepsgerichte vorming. De verworven competenties op de werkvloer registreren ze in het ILT, de verslaggeving legt echter amper linken met de competenties, maar vooral naar algemene attitudes.</p> |
| <b>Deskundigheidsbevordering</b><br><i>Beginsituatieanalyse</i><br><i>Overleg</i><br><i>Vorming</i> | <p>Het centrum organiseert sinds dit schooljaar gestructureerde vakgroepvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Het overleg is gericht op de bespreking van pedagogisch-didactische items zoals het ontwikkelen van leerlijnen, de integratie van theorie en praktijkopdrachten en competentiegericht leren. Het competentiegericht evalueren vormt echter nog een aandachtspunt dat extra ondersteuning en opvolging vraagt van het beleid. Indien mogelijk schakelt het centrum de pedagogische begeleidingsdienst in.</p> <p>De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Bereikte resultaten met inspanningsverplichting</b>                                              | <p>Op het ogenblik van de doorlichting volgden 14 jongeren de opleiding Keukenmedewerker. Voor 86 % van deze jongeren kan het centrum het voltijds engagement invullen. De tewerkstellingsgraad (19 %) ligt opvallend lager dan de Vlaamse gemiddelden (24,7 %), drie jongeren zijn alternerend tewerkgesteld. Eén jongere werkt in een brugproject dat afgestemd is op de opleiding. Eén jongere volgt een voortraject, zeven jongeren een persoonlijk ontwikkelingstraject en twee jongeren zijn nog te oriënteren.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

### 3.1.1.4 Hoeknaadlasser (modulair)

#### Voldoet niet

De voorgeschreven competenties van de opleiding hoeknaadlasser, die bestaat uit de modules beklede elektrode hoeknaadlas, MIG/MAG hoeknaadlas en TIG hoeknaadlas worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Het centrum kan onvoldoende aantonen op welke wijze de competenties verworven en geëvalueerd zijn. De evaluatie berust onvoldoende op duidelijke criteria of normstelling in functie van de te verwerven competenties, waardoor de transparantie en de betrouwbaarheid niet gegarandeerd zijn. De doelstellingen i.v.m. veilig, hygiënisch en milieubewust werken conform het welzijn op het werk en de geldende regelgeving, worden niet in voldoende mate gerealiseerd omwille van de werkplaatsuitrusting en -indeling.

|                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b><br><i>Volledigheid</i><br><i>Evenwicht</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Samenhang</i> | <p>Voor de afgelopen schooljaren scheppen het aanwezige cursusmateriaal, de planningsdocumenten en de evaluatiedocumenten van de leerlingen onvoldoende duidelijkheid over het aangeboden curriculum en de verworven competenties bij de leerlingen. Het centrum beschikt over weinig of geen documenten die een algemeen overzicht geven van de concreet geplande en/of uitgevoerde werkopdrachten voor de opleiding. Een overzicht van door leerlingen uitgevoerde opdrachten en taken is ook niet aanwezig. Voor een groot gedeelte van de te verwerven competenties beschikt het centrum niet over concrete evaluatiegegevens, waardoor ze niet kan aantonen welke en/of met welke diepgang de competenties verworven zijn.</p> <p>Vanaf dit schooljaar is er een positieve wijziging in het cursusaanbod en de opvolging van de leertrajecten van de leerlingen.</p> <p>Er is een meer gestructureerde planning van de werkopdrachten in functie van</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

de modules en voor een gedeelte van de te verwerven leerstof is er al een consecutieve leerlijn uitgezet. Dit moet nog verder uitgewerkt worden voor de volledige opleiding en vormt een werkpunt voor de vakwerkgroep.

Regelmatig zijn er in het werkhuis meer dan twee leerlingen aan het lassen, ondanks het feit dat er slechts twee verplaatsbare rookgasafzuiginstallaties aanwezig zijn. Hierdoor kunnen de opleidingsdoelstellingen m.b.t. veilig, hygiënisch en milieubewust werken conform het welzijn op het werk, niet in voldoende mate gerealiseerd worden. Tijdens de doorlichting heeft de inspectie ook kunnen vaststellen dat de veiligheidsrichtlijnen met betrekking tot het dragen van de persoonlijke beschermingsmiddelen niet altijd gevolgd worden.

Voor de leerlingen die vorig jaar in de opleiding Pijplasser zaten, is het onvoldoende duidelijk hoe de verworven competenties gevalideerd zijn in hun huidig traject. Bij aanvang van de opleiding wordt via een praktische proef nagegaan welke competenties de leerling binnen het vakgebied al verworven heeft. Mede op basis hiervan worden het nog af te leggen vervolgetraject en de nog te volgen modules bepaald. Evaluatiemateriaal en/of documenten met resultaten van deze proeven zijn beperkt aanwezig.

**Uitrusting**  
*ICT  
Inzet uitrusting  
Leermiddelen*

De lasinfrastructuur, in functie van het aantal leerlingen per klasgroep, voldoet niet. De rookgasafzuiginstallatie is ontoereikend voor het aantal leerlingen per klasgroep. Er zijn concrete plannen om de installatie uit te breiden en aan te passen. Het aantal aanwezige lastoestellen in functie van het aantal leerlingen en per samengestelde klasgroep is beperkt. Het werkhuis is te klein in functie van de voorziene klasgrootte om veilig te kunnen werken en het centrum beschikt niet over een aparte slijpruimte of de nodige 'slijpvoorzieningen', waardoor er voortdurend gevaar is voor wegspringende gensters. De afbakening van de loop- en werkzone in het werkhuis kan nog geoptimaliseerd worden.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht  
Volledigheid  
Beheersingsniveau  
Transparantie*

Er zijn weinig of geen leerlingenevaluaties van de vorige schooljaren aanwezig. Noch de verslagen van de klassenraad, noch de individuele gegevens van het leertraject per leerling kunnen voldoende duidelijkheid scheppen over de verworven competenties en het behaalde beheersingsniveau. De uitreiking van de certificaten berustte daarom niet op valide evaluatiegegevens.

Het huidige schooljaar worden voor de uitgevoerde opdrachten de mate van inoefenen en het verwerven van de competenties in het standaardtraject van de leerling geïnterpreteerd. Dit document wordt aangewend als motivering voor het toekennen van een (deel)certificaat of een attest van verworven competenties. Op basis van de beroepsbekwaamheid oordeelt de leraar of een competentie na verloop van tijd verworven is. De besluitvorming berust echter nog onvoldoende op duidelijke criteria of duidelijke normstelling over het beheersingsniveau van de competenties, waardoor de transparantie en de betrouwbaarheid niet gegarandeerd zijn. De evaluatiecriteria rond veilig werken, het beheersen van de vereiste beroepshoudingen en het plannen van de eigen werkzaamheden zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Mogelijkheden tot zelfevaluatie door de leerling worden nog onvoldoende benut.

**Rapporteringspraktijk**  
*Leerondersteunend  
Transparantie*

Driemaal per schooljaar krijgen de leerlingen een rapport waarin voor de beroepsgerichte vorming aangegeven wordt welke competenties al bereikt of nog te bereiken zijn voor de betrokken leerling. Het overzicht geeft goed de vorderingen weer die de leerlingen de afgelopen periode gemaakt hebben en draagt op deze wijze bij als ondersteuning voor de duiding van de

leervorderingen en in beperkte mate voor de remediëring. Daarnaast wordt voor elke leerling een rapport van de centrumattitudes opgesteld, dat een samenvatting is voor zowel PAV, Engels, BGV en de tewerkstelling.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De leerlingen worden individueel, respectvol en voldoende begeleid bij het uitvoeren van hun praktijkopdrachten. Individueel of in team werken ze gemotiveerd aan de werkopdrachten. De groepsopdrachten zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt en de afstemming op de te verwerven opleidingscompetenties, in functie van het individueel leertraject, is niet altijd duidelijk.

De theoretische ondersteuning wordt enerzijds ingebouwd in sommige werkopdrachten en anderzijds maakt de leraar aansluitend gebruik van zelf ontwikkeld cursusmateriaal. Een volledig uitgewerkte reeks van werkopdrachten, die gebaseerd is op alle te verwerven competenties van de opleiding, ontbreekt nog.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Beginsituatieanalyse*  
*Overleg*  
*Vorming*

De vakinhoudelijke deskundigheid en de inzet van de leraar vormt een sterk punt voor de opleiding. Het centrum organiseert sinds dit schooljaar gestructureerde vakgroepvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Het overleg is gericht op de bespreking van pedagogisch-didactische items zoals het ontwikkelen van leerlijnen, de integratie van theorie en praktijkopdrachten en competentiegericht leren. Het competentiegericht evalueren vormt echter nog een aandachtspunt dat extra ondersteuning en opvolging vraagt van het beleid. Indien mogelijk schakelt het centrum de pedagogische begeleidingsdienst in. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

**Bereikte resultaten met inspanningsverplichting**

Vorig schooljaar behaalde slechts één leerling het certificaat van Pijplasser. Eén andere leerling slaagde er nog in om een deelcertificaat te behalen. Het huidige schooljaar geeft een vlottere doorstroming aan van de leerlingen door de verschillende modules van de opleiding tot hoeknaadlasser. Eén leerling zal mogelijk op het einde dit schooljaar het certificaat kunnen behalen. Het rendement van de opleiding op het gebied van de alternerende tewerkstelling voor de opleiding is zwak. Momenteel hebben slechts twee van de twaalf leerlingen een alternerende tewerkstelling, twee leerlingen volgen een brugtraject waarvan één aansluit bij de opleiding, twee leerlingen volgen een voortraject, één leerling volgt een persoonlijk ontwikkelingstraject, twee leerlingen zijn nog te oriënteren en vier leerlingen zijn niet onmiddellijk beschikbaar.

### 3.1.1.5 Polyvalent onderhoudswerker gebouwen (lineair)

#### **Voldoet niet**

De voorgeschreven competenties van de lineaire opleiding Polyvalent onderhoudswerker gebouwen worden in onvoldoende mate gerealiseerd. Het centrum kan onvoldoende aantonen op welke wijze de competenties verworven en geëvalueerd zijn. De evaluatie berust onvoldoende op duidelijke criteria of normstelling in functie van de te verwerven competenties, waardoor de transparantie en de betrouwbaarheid niet gegarandeerd zijn.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Voor de afgelopen schooljaren scheppen het aanwezige cursusmateriaal, de planningsdocumenten en de evaluatiedocumenten van de leerlingen onvoldoende duidelijkheid over het aangeboden curriculum en de verworven competenties bij de leerlingen. Het centrum beschikt over weinig of geen documenten die een algemeen overzicht geven van de concreet geplande en/of uitgevoerde werkopdrachten voor de opleiding. Een overzicht van door leerlingen uitgevoerde opdrachten en taken is ook niet aanwezig. Voor een groot gedeelte van de te verwerven competenties beschikt het centrum niet over

concrete evaluatiegegevens, waardoor ze niet kan aantonen welke en/of met welke diepgang de competenties verworven zijn.

Vanaf dit schooljaar is er een grote positieve wijziging in het cursusaanbod en de opvolging van de leertrajecten van de leerlingen. Er is een meer gestructureerde planning van de werkopdrachten en voor een aanzienlijk gedeelte van de te verwerven leerstof is er al een consecutieve leerlijn uitgezet. Dit moet nog verder uitgewerkt worden voor de volledige opleiding en vormt een werkpunt voor de vakwerkgroep.

Algemeen zijn de huidige werkopdrachten en het theoretische cursusmateriaal voldoende afgestemd op de competenties en het verwachte beheersingsniveau. De evaluatiecriteria worden nog onvoldoende geïntegreerd en duidelijk gemaakt in functie van de werkopdrachten.

In de mate van het mogelijke worden de leerlingen ook ingeschakeld in renovatieprojecten in de school.

Bij aanvang van de opleiding wordt via een goed uitgewerkte vragenlijst en kleine praktische proeven nagegaan welke competenties de leerling binnen het vakgebied al verworven heeft. In de mate van het mogelijke wordt hiermee rekening gehouden in het nog af te leggen vervolgtraject.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

Het centrum beschikt voor de opleiding over een kleine werkplaats. De aanwezige uitrusting en leermiddelen voldoen, maar zijn beperkt voor het voorziene aantal leerlingen per groep.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

Er zijn weinig of geen leerlingenevaluaties van de vorige schooljaren aanwezig. Noch de verslagen van de klassenraad, noch de individuele gegevens van het leertraject per leerling kunnen voldoende duidelijkheid scheppen over de verworven competenties en het behaalde beheersingsniveau. De uitreiking van de certificaten berustte daarom niet op valide evaluatiegegevens.

Momenteel opteert het centrum voor permanente evaluatie. Uit het cursusmateriaal van de leraren en de individuele leertrajecten van de leerlingen kan men opmaken dat voor een gedeelte van de te verwerven competenties er evaluatiecriteria zijn, maar deze zijn niet altijd voldoende geconcretiseerd voor elke werkopdracht. De mogelijkheid tot zelfevaluatie door de leerlingen worden nog onvoldoende benut. De evaluatiecriteria rond veilig werken, het beheersen van de vereiste beroepshoudingen en het plannen van de eigen werkzaamheden zijn nog onvoldoende uitgewerkt.

De mate van inoefenen van de competenties wordt in het standaardtraject van de leerling geïnventariseerd. Op basis van de beroepsbekwaamheid oordeelt de leraar of een competentie na verloop van tijd verworven is. Dit wordt geregistreerd in een duidelijk en transparant registratiedocument, dat wordt aangewend als motivering voor het toekennen van het certificaat of een attest van verworven competenties.



**Rapporteringspraktijk***Leerondersteunend**Transparantie*

Driemaal per schooljaar krijgen de leerlingen een rapport waarin voor de beroepsgerichte vorming aangegeven wordt welke competenties al bereikt of nog te bereiken zijn voor de betrokken leerling. Het overzicht geeft goed de vorderingen weer die de leerlingen de afgelopen periode gemaakt hebben en draagt op deze wijze bij als ondersteuning voor de duiding van de leervorderingen en in beperkte mate voor de remediëring. Daarnaast wordt voor elke leerling een rapport van de centrumattitudes opgesteld, dat een samenvatting is voor zowel PAV, Engels, BGV en de tewerkstelling.

**Leerbegeleiding***Preventief**Curatief*

De leerlingen worden individueel en respectvol begeleid bij het uitvoeren van hun werkopdrachten. In de gesprekken met de leerlingen geven zij aan voldoende begeleid te worden bij de uitvoering van de praktijkopdrachten. De aanwezige opdrachten zijn grotendeels voldoende uitgewerkt en afgestemd op de te verwerven competenties. Voor de theoretische ondersteuning maakt de leraar gebruik van zelf ontwikkeld cursusmateriaal. Een volledig uitgewerkte reeks van werkopdrachten die gebaseerd is op alle te verwerven competenties, ontbreekt nog.

De leraar beroepsgerichte vorming staat ook in voor de begeleiding op de tewerkstelling. Driemaal per schooljaar wordt een werkbezoek afgelegd en worden de verworven competenties op de werkplek geregistreerd. In het verleden beschikte het centrum over te weinig informatie over de effectief uitgevoerde activiteiten van de leerling op de tewerkstellingsplaats, waardoor het leertraject en de activiteiten in de lessen BGV nog onvoldoende afgestemd werden op de te verwerven competenties van de opleiding. Recent wordt er per leerling ook een agenda bijgehouden over de uitgevoerde activiteiten op de werkplek. Hierdoor is de wisselwerking tussen de activiteiten op de school en de werkplek sterk verbeterd.

**Deskundigheidsbevordering***Beginsituatieanalyse**Overleg**Vorming*

De vakinhoudelijke deskundigheid en de inzet van de leraar vormt een strek punt voor de opleiding. Het centrum organiseert sinds dit schooljaar gestructureerde vakgroepvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Het overleg is gericht op de bespreking van pedagogisch-didactische items zoals het ontwikkelen van leerlijnen, de integratie van theorie en praktijkopdrachten en competentiegericht leren. Het competentiegericht evalueren vormt echter nog een aandachtspunt dat extra ondersteuning en opvolging vraagt van het beleid. Indien mogelijk schakelt het centrum de pedagogische begeleidingsdienst in. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

**Bereikte resultaten met inspanningsverplichting**

Het aantal leerlingen dat een certificaat behaalt, is beperkt. Het afgelopen schooljaar haalden slechts twee van de 13 leerlingen een certificaat. Het aantal afwezigheden was ook hoog. Dit schooljaar is de aanwezigheid van de leerlingen merkbaar hoger, doch lijkt het behalen van een certificaat door één van de leerlingen voor dit schooljaar niet waarschijnlijk. Het rendement van de opleiding op het gebied van de alternerende tewerkstelling voor de opleiding is zwak. Momenteel hebben slechts twee van de vijftien leerlingen een alternerende tewerkstelling, twee leerlingen volgen een brugtraject waarvan één aansluit bij de opleiding, één leerling volgt een voortraject, vier leerlingen volgen een persoonlijk ontwikkelingstraject, twee leerlingen zijn nog te oriënteren en vier leerlingen zijn niet onmiddellijk beschikbaar.

### 3.1.1.6 Winkelbediende (modulair)

#### Voldoet niet

De realisatie van de competenties kan niet in voldoende mate aangetoond worden. Vorig schooljaar was het aanbod onvoldoende afgestemd op de competenties en de evaluatie niet valide. Dit schooljaar is het aanbod en de inrichting van het vaklokaal ernstig bijgestuurd. Aangezien nog niet alle modules werden aangeboden, kan de realisatie van alle competenties nog niet aangetoond worden.

#### Onderwijsaanbod

*Volledigheid*

*Evenwicht*

*Beheersingsniveau*

*Samenhang*

De opleiding Winkelbediende bestaat uit vijf modules (aanvulwerk, kassawerk, klantencontact, presentatiewerk en verkoop) die afhankelijk van de clustering leiden tot de opleidingscertificaten van Aanvuller, Kassier en Verkooper. De vaststellingen zijn voor alle modules gelijklopend.

Uit het cursusmateriaal van vorig schooljaar blijkt dat de opleiding niet modulair werd aangeboden. De leerinhouden zijn niet gestructureerd per module en de evaluatiegegevens zijn beperkt tot enkele kennisgerichte bevestigingen.

Dit schooljaar kent de opleiding een ernstige bijsturing. Het centrum biedt de leerinhouden nu modulair aan. De leraren hebben de lesbundels geactualiseerd en afgestemd op de modulecompetenties.

De modules zijn echter nog niet allen aangeboden (enkel modules kassawerk en verkoop) waardoor de realisatie van alle competenties nog niet kan worden aangetoond.

De algemene basiscompetenties die in alle modules voorkomen worden nog niet vertaald in leerlijnen of stappenplannen. De realisatie en de evaluatie van deze competenties kunnen onvoldoende aangetoond worden.

De specifieke modulecompetenties zijn vertaald in een cursus waarbij de jongeren via antwoorden op vragen, invulteksten en zoekopdrachten de theoretische inhouden verwerven. Daarnaast bieden de praktijkopdrachten mogelijkheden om vaardigheden te verwerven.

De vaardigheidsgerichte formulering van de competenties wendt ze echter onvoldoende aan om de leerinhouden praktisch in te vullen. Zo kan het centrum bijv. de competentie: 'volgens bedrijfseigen procedures artikelen verwerken; beveiligingen op artikelen aanbrengen' niet aantonen. Daarnaast krijgt de inoefening van rekenvaardigheden veel aandacht.

Elke leerling start de opleiding met een module-specifieke screeningsopdracht waarbij de jongeren antwoorden zoeken op de geformuleerde vragen. Daarnaast biedt de specifieke praktijkopdracht mogelijkheden tot een module-specifieke inschaling.

De individuele leertrajecten bieden kansen om de afspraken tussen centrum en bedrijf over de aan te leren competenties uit te klaren. De samenwerking met de algemene vorming (AV) is beperkt.

#### Uitrusting

*ICT*

*Inzet uitrusting*

*Leermiddelen*

Het centrum is voldoende uitgerust. De opening van de Castorshop dit schooljaar en de wekelijkse verkoopsacties bieden mogelijkheden om de competenties in een realistische werkomgeving aan te leren en in te oefenen. Het gebruik en de integratie van ICT verdienen meer aandacht, handgeschreven pakbonnen tonen dit aan.

#### Personeelsorganisatie

*Opdrachtenverdeling*

De laatste jaren kent de opdrachtenverdeling weinig stabiliteit. Die beperkte continuïteit verhinderde het opbouwen van een degelijke vakexpertise.

**Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht  
Volledigheid  
Beheersingsniveau  
Transparantie*

De beoordelingsresultaten van de praktijkopdrachten zijn bepalend voor de evaluatie. De vaardigheidsgerichte formulering van de competenties wendde de leraren niet steeds aan als uitgangspunt voor de evaluatie. De competenties, soms geconcretiseerd, worden per praktijkopdracht opgesomd en beoordeeld (verworven of niet-verworven) maar transparante beoordelingscriteria ontbreken. De tweepuntenschaal wordt in het rapport vertaald naar een driepuntenschaal. Daardoor biedt de registratie onvoldoende informatie over het al dan niet bereiken van de competenties, de vorderingen in het leerproces en het bereikte beheersingsniveau.

Tijdens waardevolle en gerichte extra-murosactiviteiten leren de jongeren vaardigheden aan in een realistische werkomgeving, maar een evaluatie ontbreekt.

De begeleiding op de werkvloer gebeurt trimesterieel. De bereikte competenties worden opgenomen in het ILT, maar ook hier zijn de beoordelingscriteria onduidelijk. De verslagen van de begeleidingsbezoeken bevatten vooral informatie over de algemene attitudes.

Er zijn vage sporen van zelfevaluatie, nochtans is de 'eigen werkzaamheden evalueren' een te verwerven competentie in elke module. Een duidelijke communicatie over de beoordelingscriteria is echter een voorwaarde tot een doelgerichte zelfevaluatie.

**Leerbegeleiding**

*Preventief  
Curatief*

De nieuwe leerlingencursus bestaat uit een bundel per module die aangevuld wordt met praktijkopdrachten die mogelijkheden bieden tot differentiatie. Enkele onderdelen zijn degelijk uitgewerkt maar de link met de competenties is zoek bij aspecten zoals handelsrekenen, woordzoekers, rebussen en kruiswoordraadsels. Daarentegen vormen het gebruik van video-opnames, voorbeelddocumenten van tewerkstellingsplaatsen, extra-murosactiviteiten om competenties aan te leren een meerwaarde voor de opleiding die nog uitbreiding verdienen.

De alternerende tewerkstellingsplaatsen van de jongeren worden drie maal per schooljaar bezocht door de leraren beroepsgerichte vorming. De verworven competenties registreert ze in het ILT. De korte verslaggeving verwijst vooral naar de bevindingen met betrekking tot de algemene attitudes.

**Deskundigheidsbevordering**

*Beginsituatieanalyse  
Overleg  
Vorming*

Het centrum organiseert sinds dit schooljaar gestructureerde vakgroepvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Het overleg is gericht op de bespreking van pedagogisch-didactische items zoals het ontwikkelen van leerlijnen, de integratie van theorie en praktijkopdrachten en competentiegericht leren. Het competentiegericht evalueren vormt echter nog een aandachtspunt dat extra ondersteuning en opvolging vraagt van het beleid. Indien mogelijk schakelt het centrum de pedagogische begeleidingsdienst in. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

Het is duidelijk dat de opleiding dit schooljaar een gevoelige opwaardering kreeg. Het centrum en de leraren hebben kosten nog moeite gespaard om het niveau en de uitstraling van de opleiding op te tillen.

**Bereikte resultaten met inspanningsverplichting** Op het ogenblik van de doorlichting volgden 16 jongeren de opleiding Winkelbediende. Voor 56 % van deze jongeren kan het centrum het voltijds engagement invullen. De tewerkstellingsgraad (19 %) ligt opvallend lager dan de Vlaamse gemiddelden (24,7 %).

De opleiding telt twee jongeren die alternerend werken. Eén jongere werkt in een brugproject dat afgestemd is op de opleiding, vier jongeren volgen een voortraject en twee een persoonlijk ontwikkelingstraject. Zeven jongeren zijn nog te oriënteren en één doet vrijwilligerswerk.

### 3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

#### Voldoet

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Beleid</b>                     | Het centrum heeft een uitgeschreven visietekst over de VOET-werking. In grote                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Doelgerichtheid</b>            | lijnen herkent men de accenten van de schoolvisie. Het centrum beschouwt het als een permanente opdracht om jongeren in staat te stellen sleutelcompetenties te verwerven om een rijk persoonlijk leven uit te bouwen en een zinvolle bijdrage te leveren aan de opbouw van de samenleving. Er worden daartoe nogal wat initiatieven ontwikkeld. Vermits de leerlingen maar twee dagen per week aanwezig zijn in het centrum vraagt dit een extra inspanning om te werken aan VOET en aan hun welbevinden.                                                                                                                                                                                               |
|                                   | Ook leren leren krijgt in dit opzet voldoende aandacht. De planning is recentelijk voldoende ontwikkeld om ervoor te zorgen dat alle VOET voor alle leerlingen worden nagestreefd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Ondersteuning</b>              | De organisatiestructuur is voldoende uitgebouwd. In het centrum is de projectmedewerkster verantwoordelijke om de VOET-werking organisatorisch te sturen. Er worden heel wat inspanningen geleverd om het hele lerarenteam hierbij betrekken. Binnen de vakgroep PAV werd ook een werkgroep VOET opgericht. Het thema is een vast item op de personeelsvergaderingen. Het beleid is er voorlopig in geslaagd om een breed draagvlak te realiseren zodat leraren hun projecten ook effectief organiseren en kaderen als een actieve bijdrage in het nastreven van de eindtermen. Binnen de vakgroepwerking wordt er voldoende overleg rond gepleegd. De ouders worden hierover zeer beperkt geïnformeerd. |
| <b>Doeltreffendheid</b>           | De evaluatie van de diverse initiatieven en de screening van de projecten is bedoeld om een meer effectieve VOET-werking te realiseren. De bijsturing gebeurt overwegend om het welbevinden van de leerlingen te verhogen en de opgemerkte hiaten weg te werken.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Ontwikkeling</b>               | Er werd door het beleid initiatief genomen om de nieuwe VOET binnen het centrum kenbaar te maken en het draagvlak nog te verbreden. Verdere professionaliseringsinitiatieven om het beheersingsniveau van de VOET op te tillen worden genomen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Uitvoering</b>                 | De context socioculturele samenleving is als geheel een belangrijke pijler van het centrum. Niet alleen binnen de algemene vorming, maar ook in de praktijkvakken worden initiatieven genomen om meer cultuurgevoelig te worden en de centrubekendheid uit te dragen. Castor biedt als een leer- en leefomgeving een constructief oefenplatform waar kennis, sociaal gedrag en attitudes bij de leerlingen gestimuleerd worden. Leerlingen krijgen via een aantal doelgerichte projecten zoals een tweedaagse, een vorming waardoor ze als persoon zoveel mogelijk voorbereid worden op het leven in de huidige maatschappij.                                                                            |
| <b>Socioculturele samenleving</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitvoering</b>                        | Vermits het centrum het belangrijk vindt dat alle leerlingen voldoende                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Omgeving en duurzame ontwikkeling</b> | meegenomen worden in deze context, heeft ze daartoe reeds een heel wat initiatieven genomen. Binnen de algemene vorming is er heel wat aandacht voor duurzaamheid en ook in de praktijkvakken wordt daar, waar mogelijk, de verantwoordelijkheid van elke leerling voor milieuvriendelijke attitudes. |

### **3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?**

Behalve op de campus GO! Atheneum Emanuel Hiel te Schaarbeek organiseert de school onderwijsactiviteiten op de vestigingsplaats GO! Technisch Atheneum Victor Hortaschool te Evere en in het centrum leren en werken (CLW) Castor te Vilvoorde. Dit verslag over de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' (BVH) heeft betrekking op de campus Emanuel Hiel (eerste graad A-stroom, aso en tso), de campus Victor Horta (bso) en de campus te Vilvoorde (CLW). Het CLW organiseert één opleiding in Anderlecht. Op deze vestigingsplaats werd geen controle BVH uitgevoerd omdat het centrum op 1 september 2014 een nieuw gebouw zal betrekken op een andere vestigingsplaats.

De school gaat de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne regelmatig na op al haar vestigingsplaatsen, maar ze is daarin nog onvolledig. Voor de beide campussen van het so is de milieuvergunning verlopen en dient ze hernieuwd te worden. De asbestinventaris werd niet geadviseerd en ondertekend door de arbeidsgeneesheer. Op enkele plaatsen ontbreken pictogrammen. De buitenspeelplaatsen zijn te klein voor het aantal leerlingen.

De lokale verantwoordelijke voor de campus Victor Horta geeft aan over weinig tijd te beschikken om zijn preventietaken waar te nemen. Uit de resultaten van controles door externe organisaties, de interne dienst en de externe dienst blijkt dat op deze campus een reeks tekorten werden opgemerkt die op het ogenblik van de doorlichting waren weggewerkt. Wat nog moet worden aangepakt, is echter slechts gedeeltelijk in de planning opgenomen en voor sommige verbeteracties zijn in de planningsdocumenten geen financiële middelen vermeld. Bestelformulieren worden hier niet systematisch ondertekend door de preventieadviseur. Op deze vestigingsplaats is de beschikbare ruimte in de werkplaats voor het studiegebied Koeling en warmte, onder andere ten gevolge van een uitbreiding van het studieaanbod, te klein ten opzichte van het aantal leerlingen. Een geschikt afvoersysteem voor de rookgassen van een reeks didactische opstellingen met gasbranders ontbreekt. Aan een aantal opmerkingen uit een gedateerd brandpreventieverslag werd tegemoet gekomen. Een brandpreventieverslag dat de huidige toestand van de infrastructuur op deze campus weergeeft, is echter niet beschikbaar. Volgens het laatste keuringsverslag is de elektrische hoogspanningsinstallatie niet conform de voorschriften. De inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen is onvolledig. Er zijn onvoldoende urinoirs en toiletten. Het registreren van interventies in het kader van eerste hulp gebeurt nog niet optimaal.

In het CLW beschikt de lokale verantwoordelijke over voldoende tijd (3u) en zijn alle werken opgenomen in de planning. De bestelformulieren worden in het CLW systematisch ondertekend door de preventieadviseur. Op de campus te Vilvoorde (CLW) is men recent gestart met de renovatie van de gebouwen en lokalen. Deze is echter nog niet afgerond en moet zeker verder gezet worden. Op sommige plaatsen van de campus bestaat valgevaar ten gevolge van losse en verzakte tegels.

Aan de tekorten uit het brandpreventieverslag wordt gevolg gegeven. De inventaris van de gevaarlijke producten is niet actueel en onvolledig. Sommige MSDS-fiches ontbreken. Een lokaal waar producten zijn opgeslagen is onvoldoende verlucht. De milieuvergunning van het centrum verloopt in 2015 maar is opnieuw aangevraagd. De rookgasafzuiginstallatie van de lasinfrastructuur is ontoereikend in functie van het aantal leerlingen per klasgroep. Er zijn concrete plannen om de installatie uit te breiden en aan te passen. Men beschikt nog niet over een aparte slijpruimte of aangepaste voorzieningen om veilig te kunnen slijpen. Een afzuiginstallatie in de werkplaats 'airbrush' is in aanbouw. De leerlingen gebruiken niet altijd de persoonlijke beschermingsmiddelen.

De toiletten voor jongens en meisjes zijn gescheiden, maar deze zijn echter niet gescheiden met deze van het personeel. Er is geen aangepast toegankelijk toilet. Het sanitair is aan renovatie toe en de toegangsdeuren naar de gangen ontbreken waardoor er lichte geurhinder is in de gebouwen. Renovatiewerken zijn gepland in de volgende schooljaren.

Omwille van de tekorten op de campus Victor Horta en de campus te Vilvoorde krijgt de school een gunstig advies beperkt in de tijd voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

### **3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?**

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

| <b>Onderzochte erkenningsvoorwaarde</b>                                                                                                                                                                   |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Leeft het centrum de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)                                                                                                     | ja |
| Neemt het centrum de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)                                                                       | ja |
| Heeft het centrum een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40) | ja |

## 4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

### 4.1 Loopbaanbegeleiding

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Doelgerichtheid</b>  | Opvallend voor het centrum is de toenemende stijging van het aantal niet                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Doeltreffendheid</b> | leerplichtige jongeren (54 van de 121 leerlingen).                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Ondersteuning</b>    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Ontwikkeling</b>     | Recent ontwikkelde het centrum een visie op loopbaanbegeleiding - trajectbepaling. Het centrum hecht veel belang aan de individuele begeleiding van de jongeren. De belangrijkste doelstellingen zijn het nastreven van een gekwalificeerde uitstroom en een vlotte integratie van de jongeren naar de reguliere arbeidsmarkt. |

Op basis van de nieuwe visie heeft het centrum haar procedures voor de screening en de trajectbepaling vanaf dit schooljaar aangepast. Het centrum tracht de trajectbepaling en de invulling van het voltijds engagement planmatig aan te pakken. Ze verloopt nu via intakegesprekken, informatiegaring uit de vooropleiding, een instaptoets voor project algemene vakken, Engels en een proef met betrekking tot de beroepsgerichte vorming. De screeningsdocumenten voor de algemene vorming peilen naar de beheersing van de vaardigheden maar duidelijke criteria voor de besluitvorming ontbreken nog. De screeningsopdrachten voor de beroepsgerichte vorming zijn beter afgestemd op het detecteren van de al verworven competenties. De resultaten van de screening worden maar summier en vrij algemeen toegelicht in de verslagen van de screeningsklassenraad. Ondanks de inzet van het team kan het centrum hierdoor nog onvoldoende aantonen hoe de ingewonnen informatie vanuit de AV en BGV ingezet wordt voor een doelgerichte trajectbepaling en voor een kwaliteitsvolle invulling van het individuele leertraject van de leerling dat rekening houdt met de sterktes en de tekorten van de leerling. Voor de inschaling wordt soms veeleer teruggevallen op ervaring en aanvoelen dan wel op duidelijke criteria en analyses.

Voor het vinden van een tewerkstelling legt het centrum in de eerste plaats de verantwoordelijkheid bij de jongere. Leerlingen worden sterk aangemoedigd om zelf tewerkstelling te zoeken, maar hierdoor dreigen de meest kwetsbare leerlingen (o.a. de taalzwakke) uit de boot te vallen. Dit schooljaar organiseert het centrum voor alle jongeren die klaar zijn voor de arbeidsmarkt, wekelijks enkele lestijden sollicitatietraining.

De meeste leerlingen komen uit een sociaal-economisch zwakke omgeving. Het centrum tracht te werken aan het algemeen welbevinden van de leerlingen en slaagt hier in voldoende mate in. Een groot deel van de tijdsbesteding van de leerlingenbegeleiders bestaat uit het reageren op de zorgvragen van de leerlingen, de opvolging van de invulling van het voltijds engagement en de opvolging van de afwezigheden. Door een vlotte en nauwe samenwerking met het CLB en met behulp van het digitaal leerlingenvolgsysteem zorgt het centrum voor een snelle en adequate opvolging van de leerlingen. Er zijn duidelijke regels en afspraken, gekoppeld aan een duidelijk sanctioneringsbeleid. De aan- en afwezigheden, de houding en het gedrag van de leerling worden zowel in het

centrum als op de werkplek accuraat opgevolgd. Het centrum heeft het laatste jaar, onder meer via een spijbelplan, sterk ingezet op het terugdringen van afwezigheden. Het aantal problematische afwezigheden blijft relatief groot, maar is door de voortdurende inspanning van het centrum wel aanzienlijk gedaald.

De nodige overlegstructuren zijn aanwezig om de trajecten van de leerlingen op te volgen. De samenwerking met de externe partners (aanbieders van brugprojecten, voortrajecten en persoonlijke ontwikkelingstrajecten) verloopt goed. De trajectbegeleiders staan in voor de begeleiding van de jongeren op de werkvloer en in het voltijds engagement. De leraren beroepsgerichte vorming bezoeken drie keer per jaar mee de tewerkstellingsplaatsen om het bereiken van de opleidingscompetenties op te volgen. De componenten leren en werken zijn echter nog niet maximaal op elkaar afgestemd. Ook ontbreekt het aan eenduidige evaluatiecriteria om een correct beeld van de verworven competenties te verkrijgen. Het al dan niet bereiken van de competenties en eventuele mogelijkheden tot een doelgerichte bijsturing van het leerproces krijgen te weinig aandacht.

Het aanbod voor een alternerende tewerkstelling valt in de meeste opleidingen veeleer zwak uit. Het studieaanbod wordt nog onvoldoende systematisch en kritisch geëvalueerd in functie van kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Gegevens over de verdere loopbaan van de uitstromende jongeren worden nog onvoldoende geregistreerd en geanalyseerd, waardoor bijkomende informatie voor het mogelijk bijsturen van het aanbod niet beschikbaar is.

Het algemeen rendement van het centrum voor de invulling van het voltijds engagement ligt rond het Vlaamse gemiddelde, doch voor een groot deel van de meerderjarige leerlingen is er een zwakke invulling van het voltijds engagement. Op het moment van de doorlichting was er slechts voor ongeveer 57 % van deze leerlingen een invulling. Het centrum geeft aan dat het realiseren van het voltijds engagement de laatste jaren steeds moeilijker wordt.

Ongeveer 46 % van de leerlingen is tewerkgesteld in een tewerkstelling of in een brugproject. Een groot percentage, 37 % van deze leerlingen (alle leerlingen uit de opleiding kermiswerker en kermismedewerker), is echter ingeschakeld als thuishelper. Indien men hiermee rekening houdt beschikt het centrum slechts voor 35 % van de leerlingen over een tewerkstelling of een brugtraject. Ze scoort hiermee in bijna alle opleidingen onder het Vlaamse gemiddelde.

Het aantal leerlingen in een voortraject (9) of een persoonlijk ontwikkelingstraject (18) schommelt rond de 22 %. Momenteel is er voor een 36-tal leerlingen (30 leerlingen te oriënteren en 6 leerlingen niet onmiddellijk beschikbaar) nog geen geschikte invulling voorhanden. Een beperkte groep van deze leerlingen kan terecht in een aantal alternatieve projecten (o.a. sollicitatietraining) ontwikkeld in samenwerking met de vormingsorganisatie JES en Groep Intro. Met deze tijdelijke invulling wordt enerzijds aan de invulling van het voltijds engagement voldaan en anderzijds krijgen de jongeren kansen om bijkomende competenties te verwerven om de overgang naar de arbeidsmarkt succesvoller te realiseren.



Het centrum heeft zeker nog groeimarge in het leveren van voldoende inspanningen en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven voor een creatieve en aanvullende invulling van het voltijds engagement en de tewerkstelling. Daartoe is een actieve prospectie en het uitbouwen van duurzame samenwerkingsverbanden met bedrijven in de regio noodzakelijk.

## 4.2 Evaluatiepraktijk

**Doelgerichtheid** Het centrum heeft nog geen globale visie op de evaluatie van haar jongeren uitgeschreven. Enkele ontwikkelde visieteksten zoals de visie op leren en de leidraad klassenraad bieden ondersteuning. Daarnaast heeft de pedagogische begeleiding het lerarenteam geprikkeld tot de ontwikkeling van enkele instrumenten die de leervorderingen registreren.

Sinds dit schooljaar brengen de resultaten van de opdrachten voor PAV, Engels, de opleidings- en een module-specifieke screening de elders verworven leerplandoelstellingen en competenties in kaart. Deze gegevens en de resultaten van de intakegesprekken registreert ze in het individueel leertraject (ILT). De ILT's bevatten de leerplandoelstellingen voor AV, Engels en de opleidingscompetenties. De leerplandoelstellingen en de competenties zijn voor de meeste opleidingen en vakken nog niet vertaald in meetbare doelen met transparante beoordelingscriteria.

Het centrum zoekt naar een eenduidige beoordelingsschaal. De beoordeling in de lessen gebeurt vaak via een vijfpuntenschaal, voor de rapportering hanteert ze een driepuntenschaal en voor de beoordeling van de competenties op de werkvloer een tweepuntenschaal.

Door het gebrek aan duidelijke criteria is het onduidelijk op welke basis het bereiken van de leerplandoelstellingen/competenties als verworven worden beschouwd.

De leraren BGV beschikken over één lestijd in hun opdracht om de jongeren op de werkvloer te begeleiden. De bevindingen van deze trimestriële werkbezoeken registreren ze in het ILT. Ook hier is de validiteit twijfelachtig door een gebrek aan duidelijke beoordelingscriteria. De korte verslaggeving handelt vaak over algemene attitudes en legt zelden linken naar specifieke competenties. De begeleiding van de jongeren in een voltijds engagement verloopt degelijk.

Het centrum worstelt met de toekenning van de studiebekräftiging. Voor de meeste opleidingen past ze het principe van de geïntegreerde opleidingen (invulling component leren en werken) toe. De studiebekräftiging wordt soms uitgesteld bij gebrek aan invulling van de component werken. Op het moment dat de tewerkstelling invulling krijgt, kent ze de studiebekräftiging toe. Maar soms onderbreekt ze de opleiding (bijv. magazijnmedewerker) om een certificaat extern te behalen (opleiding heftruckchauffeur). De jongeren behalen dan het certificaat in tien opleidingsdagen zonder invulling van de component werken. Dit strookt niet met de modulaire principes.

**Ondersteuning** Uit de verslaggeving in het leerlingvolgsysteem blijkt dat de opvolging van het individuele leerproces weinig doelgericht verloopt. De realisatie van de leerplandoelstellingen en de competenties vormen nog niet het uitgangspunt tijdens de begeleidende klassenraden. De delibererende klassenraad komt geregeld samen om de studiebekräftiging toe te kennen.

**Doeltreffendheid** Het centrum verzamelt gegevens over de studieresultaten en de studiebekräftiging van de jongeren (aantal getuigschriften, diploma's, deelcertificaten en certificaten). Ze gebruikt de gegevens nog onvoldoende om de kwaliteit van de evaluatiepraktijk te evalueren en waar nodig bij te sturen. De onderbouwing van de studiebekräftiging is vatbaar voor verbetering. Een vaststelling die ook het centrum reeds maakte en die aanleiding gaf tot bijsturing. Uit de notulen van de reeds afgeronde opleiding Kermismedewerker blijkt een duidelijke doelgerichte verbetering die verdere implementatie verdient.

**Ontwikkeling** De evaluatie- en rapporteringspraktijk zijn in volle ontwikkeling. Zo is het rapport dit schooljaar ernstig bijgestuurd tot een overzichtelijk geheel van alle vormingscomponenten. Enkele leraren testen momenteel een evaluatie-instrument uit dat mogelijkheden biedt tot een doelgerichte en transparante evaluatiepraktijk. Daarnaast tracht het beleid via de vakgroepen tot een gedragen beoordelingsschaal te komen.

Momenteel ontwikkelt het centrum een instrument om de in- en uitstroom van de jongeren te analyseren en deze op te volgen nadat ze het centrum verlaten.

## 5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

**Leiderschap** De directie van het GO! atheneum Emanuel Hiel te Schaarbeek vertrouwt de dagelijkse leiding van het Centrum Leren en Werken (CLW) toe aan de coördinator. Het CLW beschikt over voldoende autonomie om de algemene werking vorm te geven. De directeur van de voltijdse school draagt de eindverantwoordelijkheid en is nauw betrokken bij de centrumwerking.

Het centrum kende in het verleden een te beperkte beleidsmatige aansturing door dienstonderbrekingen en vervangingen van de coördinator. Met de aanstelling van een nieuwe coördinator kent het centrum nu een dynamische en doelgerichte aansturing. Het beleid heeft de factoren die een optimale centrumwerking belemmeren duidelijk in kaart gebracht. Daarnaast heeft ze enkele operationele streefdoelen geformuleerd. Dit blijkt onder meer uit de ontwikkeling van verscheidene visieteksten (bijv. visie op leren, leidraad klassenraad, BGV, AV, trajectbegeleiding, spijbelbeleid), het schoolwerkplan, het personeelsbeleid en het nascholingsbeleid.

Toch liggen er nog uitdagingen in het verhogen van de tewerkstellingsgraad, de afstemming van opleidingsaanbod op de regionale tewerkstellingsmogelijkheden en het verder terugdringen van de afwezigheden. Ook de organisatie van maatgerichte leertrajecten en de mogelijkheden/beperkingen van de vestigingsplaatsen vormen nog uitdagingen.

Het centrum stelde een draaiboek voor de CLW-werking op en het personeelsbeleid kende een grondige bijsturing. Naast de ontwikkeling van een aanwervingsprocedure werden ook de functieomschrijvingen gepersonaliseerd en documenten ter voorbereiding van de functioneringsgesprekken opgesteld. Vorig schooljaar vonden kennismakingsgesprekken plaats en kregen alle leraren de kans zichzelf te evalueren (ook via de jongeren). Dit schooljaar gaan na een aangekondigd lesbezoek de functioneringsgesprekken door. Een aantal functionerings- en planningsgesprekken zijn gevoerd of nog gepland dit schooljaar.

Door het stijgend aantal jongeren en de herverdeling van de opdrachten trok het centrum een ruime groep beginnende leraren aan. Deze verjonging brengt een positieve dynamiek op gang, maar vergt extra inspanningen van het beleid en de vakgroepverantwoordelijken.

Het centrum doet een beroep op de pedagogische begeleidingsdiensten om de beginnende leraren en de pedagogische-didactische processen binnen de vakgroepen te ondersteunen.

**Visieontwikkeling** De coördinator voert een participatief leiderschap en tracht een breed draagvlak te creëren voor visieontwikkeling en veranderingen.

Het beleid heeft voor verschillende aspecten van haar werking visieteksten ontwikkeld.

In overleg met ervaren sleutelfiguren in het centrum initieert ze de ontwikkeling van sneuvelteksten die in overleg (in vakgroepen, teamvergaderingen of werkgroepen) en na verfijning bestendiging krijgen. Soms schakelt het beleid de pedagogische begeleidingsdiensten in om dit proces mee te begeleiden.

De visieteksten bieden meestal een duidelijke ondersteuning voor de werking maar zijn nog te recent om meetbare resultaten zichtbaar te maken.

**Besluitvorming** Het CLW beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen. De centrumraad vormt een forum voor informatieverzameling en -uitwisseling. De groeiende betrokkenheid van de centrumparticipanten (via het basiscomité, personeels- en teamvergaderingen, werkgroepen en vakwerkgroepen AV en BGV) bieden voldoende inspraakmogelijkheden om de besluitvorming te versterken.

**Kwaliteitszorg** Het centrum heeft nog geen visie op kwaliteitszorg ontwikkeld. Ze verzamelt gegevens over de afwezigheden en het welbevinden van de jongeren. Op basis hiervan werd recentelijk een spijbel- en sanctiebeleid ontwikkeld. De effecten zijn echter nog onvoldoende meetbaar. Het beleid ontwikkelt momenteel een instrument om een systematische gegevensverzameling met betrekking tot de instroom in het centrum en de doorstroming naar de arbeidsmarkt mogelijk te maken.

De decretale opdracht om de eigen onderwijskwaliteit systematisch te onderzoeken en te bewaken, wordt nog onvoldoende opgenomen. Het personeelsteam toont echter voldoende engagement om met de resultaten van de doorlichting doelgericht aan de slag te gaan.

## **6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM**

### **6.1 Wat doet het centrum goed?**

#### **Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- De ontwikkelingsdynamiek van het personeelsteam.
- Het engagement en de betrokkenheid van het personeelsteam.
- De zorg voor de jongeren.
- De aandacht voor het welbevinden van de jongeren in het centrum.

#### **Wat betreft het algemeen beleid**

- De ontwikkelingsdynamiek van het beleid.
- Het participatief leiderschap en de democratische besluitvorming.
- De beleidsmatige aansturing van de onderwijsprocessen.
- De aandacht voor het welbevinden van het personeel en de jongeren.

### **6.2 Wat kan het centrum verbeteren?**

#### **Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De realisatie van de competenties in een aantal opleidingen.
- De didactische uitrusting en de infrastructuur voor enkele opleidingen.
- De inspanningen voor het realisatie van het voltijds engagement voor de +18-jarigen.

#### **Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen**

- De evaluatiepraktijk.
- De pedagogische professionalisering.
- De tewerkstellingsgraad in de meeste opleidingen.

#### **Wat betreft het algemeen beleid**

- Het systematisch onderzoek en de bewaking van de onderwijskwaliteit.
- De afstemming van het opleidingsaanbod op de regionale tewerkstellingsmogelijkheden.

### **6.3 Wat moet het centrum verbeteren?**

#### **Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor Project algemene vakken in de tweede graad (opvolging inspectie).
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor Project algemene vakken in de derde graad (opvolging inspectie).
- De realisatie van de competenties voor de opleiding Hoeknaadlasser (opvolging inspectie).
- De realisatie van de competenties voor de opleiding Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen (opvolging inspectie).
- De realisatie van de competenties voor de opleiding Winkelbediende - Aanvuller, Kassier en Verkoper (opvolging inspectie).
- De woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving (opvolging inspectie).

## 7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

### GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

### BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

| Structuuronderdeel                   | Basisvorming | Specifiek gedeelte |
|--------------------------------------|--------------|--------------------|
| algemene vorming (PAV)               | x            |                    |
| Hoeknaadlasser                       | x            | x                  |
| Polyvalent onderhoudswerker gebouwen | x            | x                  |
| Winkelbediende                       | x            | x                  |

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **21-03-2017** opnieuw een controle uit.

| Namens het inspectieteam                                            | Voor kennisname namens het bestuur     |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
|                                                                     |                                        |
| <b>Vera TIMMERS</b><br>de inspecteur-verslaggever                   | <b>C. ROSSENBACKER</b><br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum |                                        |